

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค LT
3. แบบฝึก
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. การอ่านจับใจความ
6. การคิดวิเคราะห์
7. ความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในที่นี้ได้กล่าวถึงเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 ข : 2-26) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550- 2554) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ ขบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาพร้อมทั้งได้จัดทำสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ในระดับชั้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางไว้ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้และประสบการณ์

3. จุดมุ่งหมาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาคือ และประกอบอาชีพจึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อเกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในการพัฒนาการเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและการส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองและสังคม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคมรวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้องตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาการเรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการ ทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ

6. มาตรฐานการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถ ต้องคำนึงถึงหลัก พัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ ภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ระดับที่ผู้เรียน ฟังรู้และปฏิบัติได้และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ การประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษาและ การทดสอบ ระดับชาติ ระบบตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการ การศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนดเพียงใด

7. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้สอนพยายามคิดสรรกระบวนการการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะ สำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

7.1 หลักการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตาม มาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดเชื่อว่าทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน สามารถพัฒนามาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

7.2 กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนาเพราะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

8. สื่อการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่อช่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้เหมาะสมระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค LT (Learning Together)

กิจกรรมกลุ่มร่วมมือรูปแบบ LT (Learning Together) นี้ Johnson and Johnson เป็นผู้เสนอในปี ค.ศ. 1975 ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 เขาเรียกรูปแบบนี้ว่า วัฏจักรการเรียนรู้ (Circles of Learning) รูปแบบนี้มีการกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้นักเรียนทำผลงานเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันเอกสาร การแบ่งงานที่เหมาะสม และการให้รางวัลกลุ่ม ซึ่งจ่อหันสั้นและจ่อหันสั้นได้เสนอหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามรูปแบบ LT จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ดังนี้

1. สร้างความรู้สึกพึ่งพิงพากัน (Positive Interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี คือ

1.1 กำหนดเป้าหมายร่วมของกลุ่ม (Mutual Goals) ให้ทุกคนต้องเรียนรู้เหมือนกัน

1.2 การให้รางวัลรวม เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนของกลุ่มได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 90 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม (Joint Rewards) สมาชิกในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนพิเศษอีกคนละ 5 คะแนน

1.3 ให้ใช้เอกสารหรือแหล่งข้อมูล (Share Resources) ครูอาจแจกเอกสารที่ต้องใช้เพียง 1 ชุด สมาชิกแต่ละคนจะต้องช่วยกันอ่าน โดยแบ่งเอกสารออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม (Assigned Roles) งานที่มอบหมายแต่ละงานอาจกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกในกลุ่มแตกต่างกัน หากเป็นงานเกี่ยวกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดที่กำหนด ครูอาจกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้อ่านคำถาม ผู้ตรวจสอบ ผู้กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกันคิดหาคำตอบและผู้จัดบันทึกคำตอบ

2. จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน (Face-To-Face Interaction) ให้นักเรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน

3. จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability) เป็นการทำให้นักเรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน ไม่กินแรงเพื่อน ครูอาจจัด

สภาพการณ์ได้ด้วยการประเมินเป็นระยะ กลุ่มสมาชิกของกลุ่มให้ตอบคำถามหรือรายงานผลการทำงาน สมาชิกทุกคนจึงต้องเตรียมพร้อมที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่ม

4. ให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสังคม (Social Skills) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี นักเรียนต้องมีทักษะทางสังคมที่จำเป็น ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การสื่อสาร และทักษะการจัดการกับข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

5. จัดให้มีกระบวนการกลุ่ม (Group Processing) เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และหาทางปรับปรุงการทำงานกลุ่มให้ดีขึ้น จากหลักการดังกล่าวทำให้ได้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน หรือ Learning Together ที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลงานกลุ่ม ในขณะที่ทำงานนักเรียนช่วยกันคิดและช่วยกันตอบคำถาม พยายามทำให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมและทุกคนเข้าใจที่มาของคำตอบ ให้นักเรียนขอความช่วยเหลือจากเพื่อนก่อนที่จะถามครู และครูชมเชยหรือให้รางวัลกลุ่มตามผลงานของกลุ่มเป็นหลัก

ในการนำรูปแบบนี้ไปใช้ควรดำเนินการดังนี้

5.1 กำหนดวัตถุประสงค์การสอนให้ชัดเจน

5.2 จัดกลุ่มให้มีขนาดไม่เกิน 6 คน หากนักเรียนยังใหม่ต่อการเรียนแบบร่วมมือ ควรใช้กลุ่มที่มีขนาดเล็ก เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด นักเรียนในแต่ละกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีเพศหญิงและเพศชาย แต่ในบางครั้งการจัดนักเรียนที่มีความสามารถเหมือนกันเข้ากลุ่มเดียวกันเพื่อฝึกทักษะก็สามารถทำได้

5.3 จัดให้นักเรียนนั่งหันหน้าเข้าหากันเป็นวง เพื่อให้สามารถสื่อสารพูดคุยกันได้สะดวก

5.4 จัดเอกสารหรือสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนต้องพึ่งพาท้ายกัน เช่น จัดเอกสารให้กลุ่มละชุดเดียว เพื่อให้นักเรียนแบ่งกันดู แบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยให้แต่ละคนรับผิดชอบ ชอบในการอ่าน และทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างกลุ่มเพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มต้องพึ่งพาช่วยเหลือกันทำให้กลุ่มของตนเป็นกลุ่มที่ชนะ

5.5 กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เกิดการพึ่งพากัน ตัวอย่างบทบาทในการทำงานกลุ่มได้แก่ ผู้สรุปย่อ ทำหน้าที่สรุปบทเรียน ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่สอบถามเพื่อนสมาชิก ผู้กระตุ้น ทำหน้าที่ส่งเสริมชักชวนให้เพื่อนสมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น ผู้บันทึก ทำหน้าที่จดบันทึกการตัดสินใจของกลุ่มหรือรายงานของกลุ่ม ผู้สังเกต ทำหน้าที่ตรวจสอบความร่วมมือระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม

5.6 อธิบายงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ

5.7 แจงเงื่อนไขเพื่อจัดสภาพให้เกิดความเกี่ยวพันกันในเรื่องของเป้าหมายร่วม อาจทำได้โดยกำหนดให้กลุ่มผลิตผลงานร่วมกันเพียง 1 ชิ้น หรือให้รางวัลกลุ่มจากผลงานของสมาชิกแต่ละคน

5.8 จัดสภาพให้เกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของแต่ละคน ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมให้กับกลุ่ม เช่น ครูจัดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูสุ่มเลือกสมาชิกของคนใดคนหนึ่งขึ้นมารายงานผลงานของกลุ่ม หรือครูเลือกผลงานของสมาชิกคนใดคนหนึ่งมาเป็นตัวแทนของกลุ่มแล้วให้คะแนนกลุ่มจากผลงานของสมาชิกคนนั้น เป็นต้น

5.9 จัดสภาพให้เกิดความร่วมมือระหว่างกลุ่ม เป็นต้นว่าให้ตามเพื่อนกลุ่มอื่นได้เมื่อต้องการความช่วยเหลือ

5.10 อธิบายเกณฑ์ของความสำเร็จ การให้คะแนนควรเป็นแบบอิงเกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม สำหรับกลุ่มแบบแตกต่าง (Heterogeneous Groups) เกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแต่ละกลุ่มจะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

5.11 ระบุพฤติกรรมที่คาดหวัง ในระยะแรกพฤติกรรมที่คาดหวัง คือ ให้อยู่กับกลุ่ม ตามชื่อเพื่อนสมาชิกในพฤติกรรมระดับที่ซับซ้อนขึ้น ได้แก่ ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย ทุกคนเข้าใจ และเห็นด้วยกับคำตอบของกลุ่ม

5.12 ระหว่างที่นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ครูมีบทบาท ดังนี้

5.12.1 สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการแก้ไข หากนักเรียนประสบปัญหาในการทำงานหรือปัญหาเกี่ยวกับการร่วมมือกัน

5.12.2 ให้ความช่วยเหลือนักเรียน ครูจำเป็นต้องเข้าไปแทรกในระหว่างการทำงานของนักเรียนเป็นครั้งคราว เพื่อชี้แจงคำสั่ง เพื่อตอบปัญหาข้อสงสัย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น พูดคุย และเพื่อสอนทักษะการเรียนรู้

5.12.3 สอนทักษะการร่วมมือเพื่อให้สื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.13 สรุบบทเรียนโดยนักเรียนและครู

5.14 นักเรียนประเมินการทำงานของสมาชิกในกลุ่มและหาแนวทางแก้ไขปัญหาการทำงานในครั้งต่อไป

5.15 การประเมินผล

1) ประเมินผลงานของนักเรียน อาจทำได้หลายวิธี เช่น ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากัน ซึ่งเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนร่วมมือกัน หรือให้แรงเสริมแบบร่วมมือ

ไปพร้อมกับการให้แรงเสริมรายบุคคล โดยให้คะแนนเป็นรายบุคคลจากผลงานของแต่ละคน และให้รางวัลกลุ่มจากคะแนนรวมของสมาชิกในกลุ่ม หรือนักเรียนได้คะแนนของตนเองรวมกับคะแนนพิเศษ (Bonus Points) ที่ได้จากจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

2) ประเมินการทำงานของกลุ่มจากการสังเกตระหว่างเรียน และการอภิปรายในชั้นกระบวนการกลุ่ม

แบบฝึก

แบบฝึกเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง และสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้แก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการฝึกฝนจากแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้น จึงมีผู้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกไว้ ดังนี้

กันต์คนัย วรจิตติพล (2542 : 42) ให้ความหมายของแบบฝึกสรุปได้ว่าแบบฝึก คือ เครื่องมือทางการเรียนอย่างหนึ่งของนักเรียนที่มุ่งให้นักเรียนฝึกทำด้วยตนเอง เพื่อจะได้มีทักษะหรือความชำนาญเพิ่มขึ้น หลังจากที่ได้เรียนรู้ในภาคทฤษฎีหรือด้านเนื้อหาแล้วและในแบบฝึกควรประกอบด้วย คำแนะนำในการทำข้อคำถามหรือกิจกรรม และช่องว่างให้นักเรียนตอบคำถาม

ประไพ ปลายเนตร (2544 : 25) ให้ความหมายว่า แบบฝึก หมายถึง สื่อหรือสิ่งเร้าทางการเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมทักษะให้แก่ นักเรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนแบบฝึกหัด จึงเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ในการเรียนการสอน เพราะช่วยให้นักเรียนได้แก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการใช้แบบฝึกที่ครูสร้างขึ้น

รัตนา ดีศาลา (2544 : 6) ได้กล่าวถึงความหมายของแบบฝึกว่า เป็นสื่อสิ่งเร้า หรือกิจกรรมที่ครูสร้างขึ้นเพื่อเสริมทักษะให้แก่ นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อทบทวนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนไปแล้ว จนกระทั่งสามารถนำความรู้ไปใช้โดยอัตโนมัติ ถูกต้อง คล่องแคล่ว แม่นยำ แบบฝึกจึงเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์กับผู้เรียน และยังคงช่วยให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนด้วยการฝึกฝนจากแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้น

อารีย์ วาสน์อำนวย (2551 : 48) ได้กล่าวว่าแบบฝึกคืออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งอันประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย น่าสนใจที่จะนำมาใช้ เพื่อให้ได้ฝึกฝน

ปฏิบัติเพิ่มเติมขึ้นเพื่อจะได้ไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เกิดความคล่องแคล่วความชำนาญ ตลอดจนเกิดความแม่นยำ ซึ่งเป็นไปโดยอัตโนมัติ ด้วยการทบทวนเนื้อหาความรู้ต่าง ๆ ที่เรียนไปแล้วอย่างมีทิศทาง

จากการให้ความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า แบบฝึก หมายถึง สื่อ สิ่งเร้า หรือ กิจกรรมที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจ ฝึกฝนควบคู่กับการเรียน จนเกิดทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำและคล่องแคล่ว ฉะนั้นแบบฝึกจึงมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียน ตรวจสอบความ เข้าใจและแก้ไขบกพร่องทางการเรียนด้วยการฝึกปฏิบัติ

6. ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึก

การสร้างแบบฝึกนั้น นอกจากจะใช้เป็นการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ แล้วยังมีประโยชน์อื่น ๆ อีกมากไม่ว่าจะใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลหรือการแก้ไขข้อบกพร่องของการเรียนการสอนแล้วประโยชน์ของแบบฝึกยังมีอีกมากซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

รัชนี ศรีไพรวรรณ (รัชนี ศรีไพรวรรณ, 2517 : 12 ; อ้างถึงใน สุนันทา สุนทรประเสริฐ. 2554 : 25) ได้สรุปถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ว่า

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน อันเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนสามารถช่วยให้นักเรียน เรียนได้ดีที่สุดตามความสามารถของ เขาด้วย
3. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลงานของเขาได้
4. ฝึกให้นักเรียนทำงานได้ตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ

มอบหมาย

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 113-114) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึก ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ครูได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดี

ที่สุดตามความสามารถของตนเอง

4. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่น และสามารถประเมินผลงานของตนได้
5. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานด้วยตนเอง
6. ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7. คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงเวลาหรือความกดดันอื่น ๆ

8. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผลก้นตื้นนี้ วรจิตติพล (2542 : 37) กล่าวว่า แบบฝึกช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษา และมีทักษะทางภาษาที่คงทน ช่วยให้ครูประหยัดเวลาในการที่ต้องเตรียมแบบฝึกหัดอยู่ตลอดเวลา และทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกยังช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้วได้ด้วยตนเอง และทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตน

เขาวลี คำเลิศลักษณ์ (2542 : 37) กล่าวว่า แบบฝึกมีส่วนช่วยให้นักเรียนฝึกฝนเพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้ทักษะทางภาษา อีกทั้งนักเรียนจะมีทักษะทางภาษาที่คงทนเนื่องจากได้รับการฝึกเสริมเพิ่มเติมจากแบบฝึกที่มีอยู่ในแบบเรียนจะช่วยครูผู้สอนให้รับรู้ระดับความสามารถของผู้เรียนและปัญหาของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น

ประไพ ปลายเนตร (2544 : 30-31) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกตามแนวคิดของแพ็ตตี (Petty) ไว้ว่า

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาดีขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและเอาใจใส่จากผู้สอน
3. ช่วยในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เรื่องของความแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทนโดยกระทำดังนี้
  - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้น ๆ แล้ว
  - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
  - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกจะใช้เป็นเครื่องมือวัดผลทางการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม นักเรียนสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป

7. การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้ผู้ครูเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นได้ทัน่วงที

8. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อย จะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลาที่จะต้องเตรียมแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่มากขึ้น

10. แบบฝึกจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอนย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ในกระดาษไขทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็น ความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างเป็นระบบระเบียบ

กลิ่นพะยอม สุระกาย (2544 : 56) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ตามแนวคิดของกรีนและเพ็ตตี (Green and Petty) ดังต่อไปนี้

1. ใช้เสริมหนังสือแบบเรียนในการเรียนทักษะต่าง ๆ
2. เป็นสื่อการสอนที่ช่วยแบ่งเบาภาระของครู เพราะเป็นแบบฝึกหัดที่ได้จัดทำขึ้นอย่างมีระบบ
3. เป็นเครื่องมือที่ช่วยฝึกฝนและส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูด้วย
4. เป็นเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากจบบทเรียนแต่ละครั้ง
5. แบบฝึกที่จัดทำเป็นรูปเล่มจะอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ในการเก็บรักษาไว้เพื่อทบทวนด้วยตนเองได้

6. ช่วยให้ผู้ครูมองเห็นปัญหาและข้อบกพร่องในการสอน ตลอดจนทราบถึงปัญหาและข้อบกพร่องและจุดอ่อนของนักเรียน ช่วยให้ผู้ครูสามารถแก้ปัญหาได้ทัน่วงที

7. ช่วยให้เด็กมีโอกาสฝึกทักษะอย่างเต็มที่

8. แบบฝึกต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วจะช่วยครูประหยัดเวลา และแรงงานในการสอน การเตรียมการสอนและช่วยให้นักเรียนประหยัดเวลาในการลอกโจทย์แบบฝึกหัด

สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญ สามารถจับใจความของเนื้อเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว และถูกต้องเพียงแต่ครูต้องสร้างรูปแบบให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน โดยให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา ซึ่งแบบฝึกควรมี หลายรูปแบบ มีภาพและกิจกรรมที่เร้าความสนใจ เพื่อสนใจให้นักเรียนอ่านจับ

ใจความมากยิ่งขึ้นแบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดีแบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

7. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

ในการจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้นจำเป็นต้องอาศัย ลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่หลากหลายแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะที่เราจะฝึกดังที่มี นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

นิตยา อุทธิโยธี (นิตยา อุทธิโยธี. 2520 : 1 ; อ้างถึงใน วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2549 : 96) ได้กล่าวถึงลักษณะแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับวัย ระดับ หรือความสามารถของเด็ก
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ทำให้เด็กเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาเหมาะสม โดยไม่มากหรือน้อยจนเกินไป
5. เป็นสิ่งที่น่าสนใจ และท้าทายให้แสดงความสามารถ

ดังนั้น แบบฝึกทักษะเป็นสื่อที่ครูควรมานำมาฝึกในสิ่งที่ครูต้องการสอนให้แก่เด็ก โดยการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เป็นการฝึกเฉพาะเรื่อง เฉพาะอย่าง ทำท่ายความ สามารถ ของเด็กในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองใช้ได้ทั้งเด็กเก่งและเด็กอ่อนก่อให้เกิดกระบวนการคิด มากกว่าการจำ

วรศุดา บุญไวโรจน์ (2536 : 37 ; อ้างถึงใน สุนนันทา สุนทรประเสริฐ. 2544 : 9 -10) กล่าวแนะนำให้ผู้สร้างแบบฝึกได้ยึดลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ ดังนี้

1. แบบฝึกที่ดีควรชัดเจนทั้งคำสั่งและวิธีทำ ตัวอย่างแสดงวิธีทำไม่ควรยาวเกินไปเพราะจะทำให้เข้าใจยาก ควรปรับปรุงให้ง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน
2. แบบฝึกหัดที่ดีควรมีความหมายต่อผู้เรียนและตรงตามจุดประสงค์ของการฝึกลงทุนน้อย ใช้ได้นานทันสมัยอยู่เสมอ
3. ภาษาและภาพที่ใช้ในแบบฝึกหัดควรเหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนแบบฝึกหัดที่ดีควรแยกฝึกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป แต่ควรมีกิจกรรมหลายรูปแบบ เพื่อเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ ไม่เบื่อหน่ายในการทำ และเพื่อฝึกทักษะใดทักษะหนึ่งจนเกิดความชำนาญ

4. แบบฝึกหัดที่ดีควรมีทั้งแบบกำหนดคำตอบให้ตอบโดยเสรี การเลือกใช้คำ ข้อความหรือรูปภาพในแบบฝึกหัด ควรเป็นสิ่งที่คุ้นเคยตรงกับความสนใจของนักเรียน เพื่อว่าแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้น จะได้ออกให้เกิดความเพลิดเพลินและพอใจแก่ผู้ใช้ ซึ่งตรงกับหลักการเรียนรู้ที่ว่าเด็กมักจะเรียนรู้ได้เร็ว ในการกระทำที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ

5. แบบฝึกหัดที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้า รวบรวมสิ่งที่พบเห็นบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องนั้นๆ มากยิ่งขึ้น และรู้จักนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง มีหลักเกณฑ์ และมองเห็นว่าสิ่งที่เขาได้ฝึกนั้นมี ความหมายต่อเขาตลอดไป

6. แบบฝึกหัดที่ดีควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม ระดับสติปัญญา ประสบการณ์ ฉะนั้นการทำแบบฝึกหัดแต่ละเรื่องควรจัดทำให้มากพอ มีทุกระดับ ตั้งแต่ง่ายปานกลาง จนถึงค่อนข้างยาก เพื่อให้ทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน จะได้เลือกทำตามความสามารถ เพื่อให้เด็กทุกคนประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึกหัด

7. แบบฝึกหัดที่ดีควรเร้าใจตั้งแต่ปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย

8. แบบฝึกหัดที่ดีควรปรับปรุงควบคู่ไปกับหนังสือเรียน ควรใช้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน

9. แบบฝึกหัดที่ดีควรเป็นแบบฝึกหัดที่สามารถประเมิน และจำแนกความเจริญงอกงามของเด็กได้ด้วย

สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะทำให้นักเรียนเกิดความ ชำนาญ สามารถจับใจความของเนื้อเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว และถูกต้อง เพียงแต่ครูสร้างรูปแบบให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน โดยให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา ซึ่งแบบฝึกหัดควรมี หลายรูปแบบ มีภาพและกิจกรรมที่เร้าความสนใจ เพื่อสนใจให้นักเรียนอ่านจับใจความมากยิ่งขึ้น แบบฝึกหัดที่ดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะได้เป็นอย่างดี แบบฝึกหัดที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ ทำให้นักเรียนสามารถ พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

8. หลักในการสร้างแบบฝึก

หลักการสร้างแบบฝึกเป็นสิ่งสำคัญ เพราะแบบฝึกที่ดีจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ดีจึงจำเป็นต้องสร้างให้มีคุณภาพ ได้มีนักการศึกษาเสนอหลักการสร้างแบบฝึกไว้หลายท่านดังนี้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2544 : 14) เรียงลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบ/7d ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น
  - 1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการสอน
  - 1.2 ปัญหาการผ่านจุดประสงค์ของนักเรียน
  - 1.3 ผลจากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
  - 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ศึกษารายละเอียดในหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์และกิจกรรม
3. พิจารณาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากข้อ 1 โดยการสร้างแบบฝึก และเลือก เนื้อหาในส่วนที่จะสร้างแบบฝึกนั้นว่าจะทำเรื่องใดบ้าง กำหนดเป็นโครงเรื่องไว้
4. ศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกจากเอกสารตัวอย่าง
5. ออกแบบชุดฝึกแต่ละชุดให้มีรูปแบบที่หลากหลาย น่าสนใจ
6. ลงมือสร้างแบบฝึกในแต่ละชุด พร้อมข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้
7. ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
8. นำไปทดลองใช้ บันทึกผลเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่อง
9. ปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
10. นำไปใช้จริงและเผยแพร่ต่อไป

กุศยา แสงเดช (2551 : 14-15) ได้สรุปขั้นตอนการสร้างแบบฝึกไว้ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการ โดยศึกษาจากการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. วิเคราะห์เนื้อหาออกเป็นทักษะย่อย ๆ เพื่อใช้ในการสร้างแบบทดสอบและบัตรฝึกหัด
3. พิจารณาวัตถุประสงค์ รูปแบบและขั้นตอนการใช้ชุดฝึกแบบฝึกหัด
4. สร้างแบบทดสอบ

5. สร้างแบบฝึกเพื่อใช้พัฒนาทักษะย่อย
6. สร้างบัตรอ้างอิงเพื่อใช้อธิบายคำตอบหรือแนวทางการตอบแต่ละเรื่อง
7. สร้างแบบบันทึกความก้าวหน้า เพื่อใช้บันทึกผลการทดสอบหรือผลการ

เรียน

8. นำชุดแบบฝึกไปทดลองใช้ เพื่อหาจุดบกพร่องและหาคุณภาพ
9. ปรับปรุงแก้ไข
10. รวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจงคู่มือการใช้
9. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกเพื่อให้มีคุณภาพ ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา เพราะการเรียนการสอนจะได้ผลดี ควรใช้แบบฝึกที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ใช้แนวทางทฤษฎีและจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่สำคัญ

ประไพ ปลายเนตร (2544 : 29) กล่าวว่าหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ในการสร้างแบบฝึกและการใช้แบบฝึกนั้น ครูผู้สอนควรมีจุดมุ่งหมายในการใช้แบบฝึก แบบฝึกต้องตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหาที่เรียน ด้านเนื้อหาของแบบฝึกก็ควรมีความยากง่ายเหมาะสมกับวุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียน มีกิจกรรมมาก ๆ เพื่อความสนุกสนานควรมีแบบฝึกที่มากพอที่เด็กเก่งและเด็กอ่อนจะเลือกทำได้ นอกจากนี้ควรมีการเปรียบเทียบการสอนโดยใช้แบบฝึกกับเครื่องมือ อื่น ๆ และควรมีการประเมินผลหลังการใช้แบบฝึกด้วย

รัตนา ดีศาลา (2544 : 7-8) กล่าวว่า หลักจิตวิทยาทำให้ทราบว่าในการสร้างแบบฝึกหัดที่ดีนั้น จะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาเพื่อให้แบบฝึกที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียนและยังเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ ที่จะเรียนแบบฝึก ได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเองและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ และได้รวบรวม แนวทางการสร้างแบบฝึกของ สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์ทรัพย์ ที่กล่าวถึงการสร้างแบบฝึกว่า ต้องยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องมาสร้างแบบฝึก ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพความคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual difference) นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจทางภาษาแตกต่างกัน ก่อนสอนควรมีการ

สอบ ความสามารถทางภาษาของเด็กเล็กก่อน เด็กคนใดมีความสามารถสูงก็ให้การสนับสนุนให้มีทักษะสูงยิ่งขึ้นไปอีก ส่วนเด็กคนใดมีทักษะต่ำควรพยายามสอนซ่อมเสริมให้เป็นพิเศษ

2. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) นักเรียนสามารถเรียนรู้ทักษะการเขียนได้คล่องแคล่ว ชำนาญก็เพราะมีประสบการณ์ตรงจากการลงมือฝึกกระทำด้วยตนเองจึงเป็นโอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้มากที่สุด

3. การเรียนรู้จากการฝึกฝน (Law of exercise) การฝึกฝนเป็นกฎการเรียนรู้ของนักจิตวิทยา ชื่อ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้ฝึกฝน หรือกระทำซ้ำ ผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดีมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดีถ้าผู้เรียนได้ฝึกฝนได้ทำแบบฝึกหัดได้ภาษามากเท่าใดก็จะช่วยให้มีทักษะดีมากขึ้นเท่านั้น

4. กฎแห่งผล (Law of effect) นักเรียนได้เรียนแล้วย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นเมื่อมีงานให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ครูควรรีบตรวจและคืนนักเรียนโดยเร็วผู้เรียนจะมีความพึงพอใจที่ได้รับผลการเรียน

5. กฎการใช้และไม่ใช้ (Law of use and Disuse) ภาษาเป็นวิชาทักษะต้องมีการใช้ฝึกฝนอยู่เสมอ จึงจะคล่องแคล่วและชำนาญในการใช้ภาษา ถ้าหากเรียนแล้วไม่ได้ใช้นาน ๆ ก็ลืมไปหมด หรือมีทักษะไม่ดีเท่าที่ควร

6. แรงจูงใจ (Motivation) เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งเร้าเพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน ตั้งใจฝึกฝนทักษะและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

กลินพะยอม สุระคาย (2544 : 60-61) กล่าวว่า หลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกนั้นต้องคำนึงถึงการนำสิ่งที่กลุ่มเป้าหมายพอใจมาเป็นสิ่งเร้าเพื่อให้เกิดการตอบสนองและเกิดการเรียนรู้ โดยการฝึกทำกิจกรรมซ้ำ ๆ อย่างเสมอ จึงจะเกิดความแม่นยำและทักษะขึ้น หลังจากฝึกทำกิจกรรมแล้วต้องให้นักเรียนทราบถึงผลแห่งการกระทำของตนด้วย นอกจากนี้ยังต้องนำหลักการจูงใจมาใช้ เพื่อเป็นการเสริมกำลังใจแก่นักเรียนอีกด้วย เช่น เรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายากหรือนำภาพมาเป็นสิ่งเร้าความสนใจนอกจากจะคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้แล้วควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนด้วย

จากการศึกษาหลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก จึงสรุปได้ว่าในการสร้างแบบฝึก สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ หลักจิตวิทยาการศึกษา กล่าวคือ ความเข้าใจในหลักจิตวิทยาจะช่วยให้แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน ควรมีแบบฝึกที่เรียงลำดับจากง่ายไปหายากและมีแบบฝึกมากพอที่เด็กเก่งและเด็ก

อ่อนจะเลือกทำได้ แบบฝึกนั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และควรมีการประเมินผลก่อนและหลังการใช้แบบฝึกด้วย

10. การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึก

การทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึก หมายถึง การนำแบบฝึกไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดลองสอนจริง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

ความจำเป็นที่จะต้องทดสอบประสิทธิภาพ ในการผลิตระบบการดำเนินงานทุกประเภทต้องมีการตรวจสอบระบบนั้นเพื่อเป็นการประกันว่าจะมีประสิทธิภาพจริงตามที่มุ่งหวังการทดสอบประสิทธิภาพของแบบฝึกมีความจำเป็นด้วยเหตุผล ดังนี้

สำหรับหน่วยงานผลิต เป็นการประกันคุณภาพของแบบฝึกว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก เมื่อไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว เมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ก็จะต้องผลิตใหม่เป็นการเปลืองเวลา แรงงานและทุนทรัพย์

สำหรับผู้ใช้แบบฝึกจะทำหน้าที่สอน โดยที่ช่วยสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง ดังนั้นก่อนที่จะนำไปใช้จริงจึงควรมั่นใจว่าแบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง

สำหรับผู้ผลิต การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงนั้นเหมาะสมง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้นเป็นการประหยัดแรงงานเวลาและทุนทรัพย์ในการเตรียมต้นแบบ

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตจะพึงพอใจว่าหากแบบฝึกมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว แบบฝึกนั้นก็มีความคุ้มค่าที่จะนำไปใช้กับนักเรียนและคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตเป็นจำนวนมาก

การหาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 37) ได้กล่าวว่า การที่จะกำหนดเกณฑ์ให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้จะตั้งไว้ 80/80 หรือ 90/90 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนเป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดว่าประสิทธิภาพ E_p คือ ประสิทธิภาพของ

กระบวนการ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ประสิทธิภาพของแบบฝึกจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่คาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรม โดยกำหนดให้เป็นร้อยละ ของผลเฉลี่ยการทำงาน กิจกรรมระหว่างการใช้แบบฝึกต่อร้อยละของผลสอบหลังใช้แบบฝึกทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยวิธีคำนวณ

E_1 คำนวณจากการเอาคะแนนการทำแบบฝึกชุดของนักเรียนแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยและเทียบส่วนเป็นร้อยละ (80 ตัวแรก)

E_2 คำนวณจากการเอาคะแนนของนักเรียนที่ทดสอบหลังเรียนแบบฝึกทั้งหมดรวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยเทียบส่วนเพื่อหาค่าร้อยละ (80 ตัวหลัง)

วิธีการคำนวณประสิทธิภาพ โดยใช้สูตรของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 37)

ดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum x}{N}}{A} \times 100$$

E_1	คือ	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
$\sum x$	คือ	คะแนนรวมของแบบฝึกหัด หรืองาน
A	คือ	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
N	คือ	จำนวนผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

$$E_2 = \frac{\frac{\sum f}{N}}{B} \times 100$$

E_2	คือ	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
$\sum f$	คือ	คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
B	คือ	คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
N	คือ	จำนวนผู้เรียน

ค่าดัชนีประสิทธิผล (The effectiveness index : E.I.) ของแบบฝึกการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิเคราะห์จากคะแนน โดยใช้สูตร ดังนี้ (เผชญิ กิจระการและสมนึก ภัททิยธนี. 2545 : 31-35)

$$E.I. = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียนทุกคน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

เกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่าสื่อหรือนวัตกรรมมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิด
ประสบการณ์การเรียนรู้ได้จริง ควรมีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

แบบฝึกการอ่านจับใจความ

แบบฝึก เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความ
และการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกประกอบกิจกรรมกลุ่ม
ร่วมมือเทคนิค LT โรงเรียนบ้านหนองเหมือดแอ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู
เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย

1. แบบฝึกการอ่านจับใจความจากข่าว

ประกอบด้วยบัตรเนื้อหา 4 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 เรื่อง แทงดับคางานวัด

ชุดที่ 2 เรื่อง งานกล้วยไข่

ชุดที่ 3 เรื่อง ไข่สตรีหมดเร็วเป็นเหตุ ยิ่งสาวใหญ่ยิ่งจะมีลูกได้ยาก

ชุดที่ 4 เรื่อง พม. ปรับวิธีจ่ายเบี้ยคนแก่แก้ปัญหาอึด

เอกสารในแบบฝึกประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับนักเรียน บัตรคำถามในแต่ละชุด
บัตรคำตอบในแต่ละชุด

2. แบบฝึกการอ่านจับใจความจากประกาศ

ประกอบด้วยบัตรเนื้อหา 4 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 เรื่อง ประกาศรับสมัครเข้าทำงาน

ชุดที่ 2 เรื่อง ประกาศการแอบอ้างเป็นตัวแทนของบริษัท

ชุดที่ 3 เรื่อง ประกาศรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ

ชุดที่ 4 เรื่อง ประกาศรับสมัครพนักงานขับรถ

เอกสารในแบบฝึกประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับนักเรียน บัตรคำถามในแต่ละชุด
บัตรคำตอบในแต่ละชุด

3. แบบฝึกการอ่านจับใจความจากฉลากยา

ชุดที่ 1 เรื่อง ยาเม็ดพาราเซตามอล (500 มิลลิกรัม)

ชุดที่ 2 เรื่อง ยาจากสมุนไพร โพลีซัลฟา

ชุดที่ 3 เรื่อง ยากล่อมประสาท

ชุดที่ 4 เรื่อง ยาแก้ไอ น้ำค้ำ

เอกสารในแบบฝึกประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับนักเรียน บัตรคำถามในแต่ละชุด
บัตรคำตอบในแต่ละชุด

4. แบบฝึกการอ่านจับใจความจากนิทาน

ชุดที่ 1 เรื่อง สุนัขหลงงา

ชุดที่ 2 เรื่อง หนูกับราชสีห์

ชุดที่ 3 เรื่อง เกี่ยวกั๊กกา

ชุดที่ 4 เรื่อง อี้อ่างกับคางคก

เอกสารในแบบฝึกประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับนักเรียน บัตรคำถามในแต่ละชุด
บัตรคำตอบในแต่ละชุด

5. แบบฝึกการอ่านจับใจความจากบทกลอน

ชุดที่ 1 เรื่อง เด็กวัยรุ่นยุคใหม่

ชุดที่ 2 เรื่อง ยาเสพติด

ชุดที่ 3 เรื่อง ครอบครัวอบอุ่น

ชุดที่ 4 เรื่อง ธรรมชาติ

เอกสารในแบบฝึกประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับนักเรียน บัตรคำถามในแต่ละชุด
บัตรคำตอบในแต่ละชุด

6. แบบฝึกการอ่านจับใจความจากบทเพลง

ชุดที่ 1 เพลงสยามานุสติ

ชุดที่ 2 เพลงค่าน้ำนม

ชุดที่ 3 เพลงอยุธยารำลึก

ชุดที่ 4 เพลงศึกบางระจัน

เอกสารในแบบฝึกประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับนักเรียน บัตรคำถามในแต่ละชุด
บัตรคำตอบในแต่ละชุด

7. แบบฝึกการอ่านจับใจความจากบทความ

ชุดที่ 1 เรื่อง ว่านหางจระเข้เป็นพืชสมุนไพร

ชุดที่ 2 เรื่อง ทูเรียนกินอย่างไรไม่อ้วน แลมนเป็นยาถ่ายพยาธิชั้นยอด

ชุดที่ 3 เรื่อง วัฒนธรรม

ชุดที่ 4 เรื่อง ขจัดกลิ่นปากด้วยสมุนไพร

เอกสารในแบบฝึกประกอบด้วย คำชี้แจงเกี่ยวกับนักเรียน บัตรคำถามในแต่ละชุด บัตรคำตอบในแต่ละชุด

แผนการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ได้มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

วรรณิ นาสถิตย์ (2543 : 48) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนงานที่ครูต้องเตรียมการล่วงหน้า ในการที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในแต่ละวิชา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัฒนาพร ระจับทุกข์ (2542 : 1) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็น แนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในแต่ละสาระ

ธนวรรณ เทียนเกษญา (2548 : 47) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการนำวิชาที่จะต้องสอนตลอดปีการศึกษา มาสร้างเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการสอน โดยกำหนดวิธีสอน สื่ออุปกรณ์ การวัดผล ประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

วัชรารักษ์ กองมณี (2552 : 35) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า การบันทึกหรือ กำหนดขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ผู้เรียนเรียนบรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545 : 20) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและเป็น ลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในรายวิชาใดวิชา หนึ่ง ให้บรรลุผลตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนด

รุจิรี ภู่อาระ (2546 : 159) กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เรียนตามที่กำหนด ไว้ใน สาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

สุวคนธ์ ทองมั่น (2547 : 49) ได้ให้ความหมายของแผนจัดการเรียนรู้ว่าเป็น การวางแผนการจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เอื้อและตอบสนองต่อความต้องการ ความรู้ความสามารถของนักเรียน การวางแผนจัดการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจ

วารุณี พรหมคุณ (2550 : 34) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนที่ผู้สอนเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนล่วงหน้า โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร มีรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ได้บรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่หลักสูตร กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วงเดือน ภัณฑ์ประทีป (2552 : 26) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูเตรียมไว้ล่วงหน้า ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนและการวัดประเมินผลการเรียนรู้

จากการศึกษาความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนที่ผู้สอนเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน โดยมีการจัดทำไว้เป็น ลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า เพื่อประสิทธิภาพในการสอน

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ได้มีผู้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

สำนักงาน ก.ค. (2552 : ม.ป.ท.) ได้พิจารณากำหนดให้มีความหมายและขอบเขตของแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของข้าราชการครูในสายงานการสอน เพื่อขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้รับ เงินเดือนในระดับสูงขึ้นหรือขอกำหนดตำแหน่งให้ได้รับเงินเดือนสูงขึ้น

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย (2537 : 4-5) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ครู ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ในเรื่องหลักสูตร แนวการสอน การจัดทำ จัดหาสื่อประกอบการสอน ตลอดจนวิธีการวัดผลประเมินผลอย่างละเอียดทุกแง่มุม

2. ช่วยให้เกิดการวางแผนวิธีสอน วิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะ การทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้จาก หลักสูตร กับหลักจิตวิทยาการศึกษาหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนปัจจัยอำนวยความสะดวก ของโรงเรียนและสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและทรัพยากร ในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการเชิงระบบ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ช่วยให้ผู้ครมามีคู่มือที่ทำด้วยตนเองไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วน สอดคล้องกับระยะเวลาและจำนวนคาบที่มีอยู่จริงในแต่ละภาคเรียน นั่นคือสอนให้ได้ครบถ้วนและทันเวลา ช่วยให้ผู้ครมมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

4. ทำให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนด ช่วยให้ผู้ครสามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของผู้เรียนที่จะได้รับการแก้ไข และทราบจุดเด่นที่ควรได้รับการเสริมสร้างต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูเห็นภาพการทำงานของตนให้เด่นชัดขึ้น

5. ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ต้องการ ที่ยังตรง เพื่อเสนอแนะแก่บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการ ศึกษาพิเศษ และผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงหลักสูตร ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถทราบขั้นตอน กระบวนการต่าง ๆ ในการสอนของครู เพื่อการนิเทศติดตามประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผู้สอนติดธุระจำเป็นไม่สามารถสอนด้วยตนเองได้ แผนการจัดการเรียนรู้ จะใช้เป็นคู่มือแก่ผู้มาสอนแทนได้อย่างดี

8. เป็นการพัฒนางานวิชาชีพครู ที่แสดงว่า งานสอนต้องได้รับการฝึกฝนให้มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

9. เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความชำนาญพิเศษ หรือ ความเชี่ยวชาญของผู้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้น

วัฒนาพร ระบุว่าทุกซ์ (2542 : 2) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม กับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผล ตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติสอนได้อย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่จะ

เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเป็นผลงานทางวิชาการได้

กาญจนา วัฒมา (2544 : 3-8) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นสื่อที่ครูสร้างขึ้น โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จ ในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูต้องมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้และนำผลการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

ธีระพัฒน์ ฤทธิทอง (2545 : 104-105) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการวางแผนของครู เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในแผนการจัดการเรียนรู้จะมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ เพื่อเกิดการเรียนรู้และการประเมินผลตามสภาพจริง

บุรชัย ศิริมหาสาร (2551 : Website) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงการเป็นครูแบบมืออาชีพ มีการเตรียมการล่วงหน้าแผนการจัดการเรียนรู้ของครูสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรม และจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก มาผสมผสานกันหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อนวัตกรรม และวิธีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนา วิชาชีพของตนเอง

3. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูผู้สอนและครูที่ทำการสอนแทน สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

4. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงข้อมูลลดด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไป

5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นหลักฐานที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครู ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ เพื่อประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง หรือระดับให้สูงขึ้น และเพื่อใช้ประกอบการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นสื่อที่มีความสำคัญมากสำหรับครู เป็นตัวกำหนด

บทบาทของครูและผู้เรียน ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และมาตรฐานการเรียนรู้

3. องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2545 : 87-102) ได้กำหนดว่าแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการสอนที่ใช้เป็นสื่อในการเตรียมความพร้อมก่อนสอน บันทึกเป็นหลักฐานว่าสอนอะไรถึงไหนรวมทั้งบันทึกว่าได้ผลอย่างไร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมี กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้คำแนะนำและการดูแลของครูผู้สอน เน้นให้ผู้เรียนที่ได้ปฏิบัติจริงและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และนำกระบวนการไปใช้ในชีวิตรประจำวัน รวมทั้งส่งเสริมการใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

3.1 สารสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอด หรือหลักการของเรื่องหนึ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning objective) ที่ได้มาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีเป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.3 สารการเรียนรู้ (Content) เป็นเนื้อหาที่จะจัดกิจกรรมและต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Instructional activities) เป็นการเสนอขั้นตอนหรือกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้ (Instructional media) เป็นสื่อและวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

3.6 การวัดและประเมินผล (Measurement and evaluation) เป็นการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการวัดประเมินผลว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียน การสอน แยกประเมินเป็นก่อนสอน ขณะสอน และประเมินหลังสอน

3.7 กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบันทึกเพิ่มเติมของครูผู้สอน หลังจากได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้บังคับบัญชาตรวจ เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้สอน

3.8 ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการบันทึกการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสนอแนะหลังจากที่ได้ตรวจความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ

ในแผนการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ เช่น การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ รวมทั้งการวัดและประเมินผลให้มีความสอดคล้องส่งเสริมการเรียนรู้ ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

3.9 บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกของผู้สอน หลังจากนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนแล้วเพื่อนำแผนไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไป ประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ ผลการสอน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข

3.10 ผลการเรียนรู้ด้านปริมาณและคุณภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านกระบวนการ ซึ่งกำหนดในขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน และขั้นประเมินผล

3.11 ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึกปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะที่สอน ก่อนสอนและหลังทำการสอน

3.12 ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด

4. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 134) ได้กำหนดถึงประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าถ้าครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และใช้แผนที่จัดทำเพื่อนำไปใช้สอนในคราวต่อไป แผนการจัดการเรียนรู้อาจกล่าวว่าจะเกิดประโยชน์ ดังนี้

4.1 ครูรู้วัตถุประสงค์การสอน

4.2 ครูจัดกิจกรรมการสอนด้วยความมั่นใจ

4.3 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน

4.4 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเจตนาของหลักสูตร ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน สอนได้ครบถ้วนและทันเวลา ถ้าครูมีความจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง ผู้ที่มาสอนแทนสามารถสอนแทนได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

การอ่านจับใจความ

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ และพัฒนาชีวิต ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และส่งเสริมให้มี

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่าง ๆ

การอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ จะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้แต่การสำรวจการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนพบว่า ปัญหาที่สำคัญในการอ่านของผู้เรียนคือ อ่านแล้วจับใจความสำคัญไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นได้ ไม่สามารถแยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ไม่สามารถแยกใจความสำคัญกับใจความรองได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่าง ๆ ด้วย

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องหรือของหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ใจความสำคัญของเรื่อง คือ ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่น ๆ ในย่อหน้านั้นหรือเรื่องนั้นทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ เป็นเพียงส่วนขยายใจความสำคัญเท่านั้น ข้อความหนึ่งหรือตอนหนึ่งจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงหนึ่งเดียว นอกนั้นเป็นใจความรอง คำว่าใจความสำคัญนี้ ผู้รู้ได้เรียกไว้เป็นหลายอย่าง เช่น ข้อคิดสำคัญของเรื่อง แก่นของเรื่อง หรือ ความคิดหลัก ของเรื่องแต่จะเป็นอย่างไรก็ตาม ใจความสำคัญก็คือสิ่งที่ป็นสาระที่สำคัญที่สุดของเรื่องนั่นเอง

ใจความสำคัญส่วนมากจะมีลักษณะเป็นประโยค ซึ่งอาจปรากฏอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของย่อหน้าก็ได้ จุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้ามากที่สุดคือ ประโยคที่อยู่ตอนต้นย่อหน้า เพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ก่อน แล้วจึงขยายรายละเอียดให้ชัดเจน รองลงมาคือประโยคตอนท้ายย่อหน้า โดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียดหรือประเด็นย่อยก่อน แล้วจึงสรุปด้วยประโยคที่เป็นประเด็นไว้ภายหลัง สำหรับจุดที่พบใจความสำคัญยากขึ้นก็คือ ประโยคตอนกลางย่อหน้า ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้ความสังเกตและพิจารณาให้ดี ส่วนจุดที่หาใจความสำคัญยากที่สุดคือย่อหน้าที่ไม่มีประโยคใจความสำคัญปรากฏชัดเจน อาจมีประโยคหรืออาจอยู่รวมๆกันในย่อหน้าก็ได้ ซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง

แนวการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความให้บรรลุจุดประสงค์ มีแนวทางดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านได้ชัดเจน เช่น อ่านเพื่อหาความรู้ เพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อบอกเจตนาของผู้เขียน เพราะจะเป็นแนวทางกำหนดการอ่านได้อย่างเหมาะสม และจับใจความหรือคำตอบได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2. สํารวจส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าวๆ เช่น ชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงการใช้หนังสือ ภาคผนวก ฯลฯ เพราะส่วนประกอบของหนังสือจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องหรือหนังสือที่อ่านได้กว้างขวางและรวดเร็ว

3. ทำความเข้าใจลักษณะของหนังสือว่าประเภทใด เช่น สารคดี ตำรา บทความ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้มีแนวทางอ่านจับใจความสำคัญได้ง่าย

4. ใช้ความสามารถทางภาษาในด้านการแปลความหมายของคำ ประโยค และข้อความต่าง ๆ อย่างถูกต้องรวดเร็ว

5. ใช้ประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมาประกอบจะทำความเข้าใจและจับใจความที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น

ขั้นตอนการอ่านจับใจความ

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอด เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง

2. อ่านให้ละเอียด เพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน ไม่ควรหยุดอ่านระหว่างเรื่อง เพราะจะทำให้ความเข้าใจไม่ติดต่อกัน

3. อ่านซ้ำตอนที่ไมเข้าใจ และตรวจสอบความเข้าใจบางตอนให้แน่นอนถูกต้อง

4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

การคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ

พุทธศักราช 2530 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2530 : 492) คำว่า คิดหมายถึง นึกคิด ระลึก ตรึกตรอง ส่วนคำว่า วิเคราะห์หมายถึงว่า ดู สังเกต ไตร่ตรอง อย่างละเอียดรอบครอบในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยหาส่วนดี ส่วนบกพร่อง หรือจุดเด่นจุดด้อยของเรื่องนั้น ๆ แล้ว เสนอแนะสิ่งที่ดีที่ที่เหมาะสมอย่างยุติธรรม มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการคิดไว้ดังนี้

Bloom 1656 ; อ้างถึงใน ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2539 : 41-44 ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล และที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการของอะไร

Dewey 1933 ; อ้างถึงใน ชำนาญ เอี่ยมสำอาง. 2549 : 51 ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การคิดอย่างใคร่ครวญ ไตร่ตรอง โดยอธิบายขอบเขตการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยาก และสิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน

Russel 1956 ; อ้างถึงใน วิไลวรรณ ปิยะปกรณ์. 2540 : 25 ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์เป็นการคิดเพื่อแก้ปัญหาชนิดหนึ่ง โดยผู้คิดจะต้องใช้การพิจารณาตัดสินในเรื่องราวต่าง ๆ ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การคิดวิเคราะห์จึงเป็นกระบวนการประเมินหรือการจัดหมวดหมู่โดยอาศัยเกณฑ์ที่เคยยอมรับกันมาแต่ก่อน ๆ แล้วสรุปหรือพิจารณาตัดสิน

Ennis (1985 : 83) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ เป็นการประเมินข้อความได้ถูกต้อง เป็นการคิดแบบตรรกะตรงและมีเหตุผล เพื่อการตัดสินใจก่อนที่จะเชื่อหรือก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ Watsan and Glaser (1964 : 11) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากส่วนประกอบของทัศนคติ ความรู้และทักษะ โดยทัศนคติเป็นการแสดงออกทางจิตใจ ต้องการสืบค้นปัญหาที่มีอยู่ ความรู้จะเกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผลในการประเมินสถานการณ์การสรุปความอย่างเที่ยงตรงและการเข้าใจในความเป็นนามธรรม ส่วนทักษะจะประยุกต์รวมอยู่ในทัศนคติและความรู้

สมจิต สวชนไพบูลย์ (2541 : 94) การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณาอย่างรอบครอบ โดยใช้เหตุผล ประกอบการตัดสินใจ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2542 : 14) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ คือการแสวงหาข้อเท็จจริงด้วยการระบุ จำแนก แยกแยะ ข้อมูลในสถานการณ์ที่เป็นแหล่งคิดวิเคราะห์ ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น หรือจุดเด่น จุดด้อย ในสถานการณ์เป็นการจัดข้อมูลให้เป็น ระบบเพื่อไปใช้เป็นพื้นฐานในการคิดระดับอื่น ๆ

อรพรรณ พรสีมา (2543 : 24) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะการคิดระดับกลางซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาต่อจากทักษะการคิดพื้นฐาน มีการพัฒนาแง่มุมของข้อมูลโดยรอบด้านเพื่อหาเหตุผลและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 251, 1071) ให้ความหมายคำว่า “คิด” หมายความว่า ทำให้ปรากฏเป็นรูป หรือประกอบให้เป็นรูปหรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ ใคร่ครวญ ไตร่ตรอง คาคะเนคานวณ มุ่ง จงใจ ตั้งใจ ส่วนคำว่า “วิเคราะห์” มีความหมายว่า ใคร่ครวญ แยกออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ต้องแท้ ดังนั้นคำว่า ทิศวิเคราะห์ จึงมีความหมายว่า เป็นการใคร่ครวญ ตรึกตรองอย่างละเอียดรอบคอบแยกเป็นส่วน ๆ ในเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล โดยหาจุดเด่น จุดด้อยของเรื่องนั้น ๆ และเสนอแนะสิ่งที่เหมาะสมอย่างมีความเป็นธรรมและเป็นไปได้ ดังนั้น

การพัฒนาคุณภาพการคิดวิเคราะห์จึงสามารถกระทำได้โดยการฝึกทักษะการคิดและให้นักเรียนมีโอกาสได้คิดวิเคราะห์ สามารถเสนอความคิดของตนเองและอภิปรายร่วมกันในกลุ่มอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยครูและนักเรียนต่างยอมรับเหตุผลและความคิดของแต่ละคน โดยเชื่อว่า ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551 : 24) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถในการจำแนกแจกแจงและแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

สุวิทย์ มูลคำ (2550 : 9) ให้ความหมายของการวิเคราะห์และการคิดวิเคราะห์ว่าการวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง การจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่ามีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง ทำมาจากอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไรและมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร การคิดวิเคราะห์ (Analytical thinking) หมายถึงความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหา สภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

ชาติรี สำราญ (2548 : 40-41) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์คือ การรู้จักพิจารณา ค้นหาใคร่ครวญ ประเมินค่าโดยใช้เหตุผลเป็นหลักในการหาความสัมพันธ์เชื่อมโยง หล่อหลอมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้อย่างสมบูรณ์แบบอย่างสมเหตุสมผลก่อนที่จะตัดสินใจ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549 : 5) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการระบุเรื่องหรือปัญหา จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ ระบุเหตุผลหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอในการตัดสินใจ/แก้ปัญหา/คิดสร้างสรรค์ นักการศึกษาและนักวิจัยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของการคิดวิเคราะห์ที่สอดคล้องกัน คือ การคิดวิเคราะห์หมายถึง การพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ในส่วนย่อย ๆ ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ด้านความสัมพันธ์และด้านหลักการจัดการ โครงสร้างของการสื่อความหมาย และสอดคล้องกับกระบวนการคิดวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ คือ การคิดจำแนก รวบรวมเป็นหมวดหมู่ และจับประเด็นต่าง ๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ดังนั้น การคิดเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ และให้คงทนจนถึงระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักเรียนสามารถคิดได้

ด้วยตัวเอง เกิดความสำเร็จในการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นเรื่องของการรู้จักคิด ผู้วิจัย จึงสนใจพัฒนารูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดเป็น เรียนรู้เป็น สามารถจำแนก ให้เหตุผล จับประเด็นเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ตัดสินใจและ แก้ปัญหาต่างๆ ได้ จากข้อมูลที่ได้รับการพิจารณา

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการ จัดการเรียนรู้ที่ดี เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพย่อมจะส่งผลหรือจูงใจให้ผู้เรียนชอบ สนใจ และมีความต้องการที่จะเรียนรู้ตามกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดไว้ด้วยความตั้งใจ มีนัยการ ศึกษาให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

ชนวรรณ เทียนเกษญา (2548 : 59) กล่าวว่าความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกของ บุคคลต่อ สิ่งต่าง ๆ ในทางบวก และเป็นความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาหรือสถานการณ์ เปลี่ยนไป ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการได้ร่วม ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

สลใจ วิบูลย์กิจ (2549 : 42) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์ บุคคล ที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถตอบสนองต่อความ ต้องการของบุคคลนั้น ๆ

ณัฐสิทธิ์ วงตลาด (2549 : 10) กล่าวว่าไว้ว่าความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน และการที่บุคคลปฏิบัติงานด้วยความสุข จนเป็นผลให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จสนองนโยบายและวัตถุประสงค์ของในองค์กร องค์กรใดก็ตามถ้ามีบุคคลที่ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีความพึงพอใจ มีความสุข องค์กรนั้น จะพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

แอบเบิลไวท์ (Applewhite. 1965 : 6 ; อ้างถึงใน จิตสุตา บึงไกร. 2549 : 57) ให้นิยาม ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวม ไปถึงความพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เข้า กัน ได้มีทัศนคติที่ดีต่องาน

กู๊ด (Good. 1973 : 161 ; อ้างถึงใน จิตสุตา บึงไกร. 2549 : 47) ให้นิยามไว้ว่า ความพึง พพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของ บุคคลที่มีต่องาน

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน กิจกรรม ความต้องการที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นอย่างต่อเนื่องและมีเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 69-80 ; อ้างถึงใน ถาวร เทียงแก้ว. 2548 : 43) ได้เสนอ ทฤษฎีลำดับขั้นตอนของความต้องการ (Hierarchy of needs) นับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง หรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่น ๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจจะซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรค ความต้องการพักผ่อนความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่ยังเป็นที่อยู่ปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า
3. ความต้องการทางสังคม (Social needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรมความต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน
4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem needs) มีความอยากเด่นในสังคมมีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความเป็นอิสระภาพ

แมคเกรเกอร์ (McGreger. 1980 : 69 – 80 ; อ้างถึงใน ถาวร เทียงแก้ว. 2548 : 43) ได้ศึกษาธรรมชาติของมนุษย์และได้อธิบายลักษณะของมนุษย์ว่า มี 2 ประเภท คือ

1. คนประเภท (X) มีลักษณะดังต่อไปนี้
  - 1.1 มีสัญชาตญาณที่จะหลีกเลี่ยงการทำงานทุกอย่างเท่าที่จะทำได้
  - 1.2 มีความรับผิดชอบน้อย
  - 1.3 ชอบให้สั่งการ
  - 1.4 ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงองค์กร
  - 1.5 มีความปรารถนาให้มีความต้องการด้านร่างกายและความปลอดภัย
2. คนประเภท (Y) มีลักษณะดังต่อไปนี้

พักผ่อน

- 2.1 ชอบทำงานเห็นว่าการงานเป็นของสนุกเหมือนการเล่นหรือการ
- 2.2 มีความรับผิดชอบในการทำงาน
- 2.3 มีความทะเยอทะยานและกระตือรือร้น
- 2.4 ตั้งใจตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้
- 2.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานและองค์กร พัฒนาวิธี

ทำงาน

- 2.6 บรรณาด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ความสมหวังในชีวิต

เผชิญ กิจกรรม (2549 : 47) ได้นำแนวคิดของแฮทฟีลด์และฮิวส์แมนที่ได้ทำการพัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือวัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นตื้น กับ น่าเบื่อ
2. ความสนุกสนาน กับ ความไม่สนุกสนาน
3. ความโล่ง กับ ความสลับ
4. ความท้าทาย กับ ไม่ท้าทาย
5. มีความพอใจ กับ ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

1. ถือเป็นรางวัล กับ ไม่เป็นรางวัล
2. มาก กับ น้อย
3. ยุติธรรม กับ ไม่ยุติธรรม
4. เป็นทางบวก กับ เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางการเลื่อนตำแหน่ง

1. ยุติธรรม กับ ไม่ยุติธรรม
2. เชื่อถือได้ กับ เชื่อถือไม่ได้
3. เป็นเชิงบวก กับ เป็นเชิงลบ
4. เป็นเหตุเป็นผล กับ ไม่เป็นเหตุเป็นผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางผู้บังคับบัญชา

1. อยู่ใกล้ กับ อยู่ไกล
2. เป็นมิตร กับ ค่อนข้างไม่เป็นมิตร
3. เหมาะสมทางคุณสมบัติ กับ ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อนร่วมงาน

1. เป็นระเบียบเรียบร้อยกับ ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน กับ ไม่จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน
3. สนุกสนานร่าเริง กับ ดูไม่มีชีวิตชีวา
4. คุ้นเคยใจเขาจริงจัง กับ คุ้นเคยน้อยหน้า

เซอร์เบอร์ก (Herzberg, 1959 : 113 – 115 ; อ้างถึงใน ถาวร เทียงแก้ว, 2548 : 43)

ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The motivation hygiene theory ทฤษฎีนี้ได้พบปัจจัย ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานและหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพอใจในการทำงาน

การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ ครูซึ่งสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำปรึกษาจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ หรือปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การเรียนรู้

การตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับการตอบสนองที่ส่นะ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์ รวมทั้งสื่อ อุปกรณ์การเรียน การสอน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (Herzberg, 1959 : 113 – 115 ; อ้างถึงใน

ถาวร เทียงแก้ว. 2548 : 43)

2. ผลของการทำกิจกรรมการเรียนรู้นำไปสู่ความพึงพอใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจะถูกเชื่อมโยงด้วยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดี จะไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัล หรือผลตอบแทนซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic rewards) และ ผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้รับ นั่นคือ ความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จะถูกกำหนดโดย ความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและการรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้แล้วความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น (สมยศ นาวิกาน. 2550 : 119)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหามาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่นการได้รับคำยกย่องจากครูผู้สอน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ ความพึงพอใจในการเรียนขึ้นอยู่กับว่ากิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจในทางบวกเพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

น้ำอ้อย อริยะสุขสกุล (2551 : 92 - 98) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย และหาประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ 80/80 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 90.67/93.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

กัลยา ฉัตรปทุมทิพย์ (2552 : 56 - 86) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทักษะสัมพันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พื้นบ้านพื้นเมือง พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ทักษะสัมพันธ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องพื้นบ้านพื้นเมืองมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.27/83.80

ดวงจันทร์ จันทะเกษ (2550 : 111-115) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการ โดยใช้กลุ่มร่วมมือ เรื่อง จำปาสี่ต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนและสื่อประกอบการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการโดยใช้กลุ่มร่วมมือ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาดัชนีประสิทธิผล ศึกษาทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย ศึกษาความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนบ้านวานรนิวาส (ราษฎร์บำรุง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 37 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า แผนและสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการโดยใช้กลุ่มร่วมมือ เรื่องจำปาสี่ต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 แผน มีประสิทธิภาพ 82.54/82.20 ค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .5379 หมายความว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 53.79 มีทักษะการเรียนรู้ ภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 82.85 มีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแผนและสื่อที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

ธีรญา เหมี่ยมจุล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้เด็กมีความเพลิดเพลิน สนใจ ในการเรียน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเนื้อหาที่นำมาประกอบ การสอน เข้าใจในบทเรียนได้ดีขึ้น แต่ถ้าแบบฝึกเป็นเนื้อหาที่เป็นนิทานหรือตัวละคร เด็กจะสนใจมากชอบอ่านข้อความสั้น ๆ ชอบรูปภาพประกอบแบบฝึกโดยสังเกตจากการระบายสีของภาพ ในแบบฝึกที่เด็กของระบายสี ซึ่งกระบวนการจัดทำแบบฝึกดังกล่าวทำให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้

อากม ทองเกษม (2551 : 82) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ประกอบการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ 88.66/85.94 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7785 หมายความว่าผู้เรียน มี

ความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 77.85 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

มลจินทร์ สุวรรณไตรย์ (2553 : 74) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความโดยใช้แบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านกรุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ดวงมาลา จาริขานนท์ (2550 : 100-105) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การอ่านและการคิดวิเคราะห์ด้วยแบบฝึก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่าความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.6023 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 60.23 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อการคิดวิเคราะห์ด้วยแบบฝึก อยู่ในระดับมาก

วันเพ็ญ คุณพิริยะทวี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความ 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อทดลองใช้แบบฝึก 4) เพื่อประเมินและปรับปรุงแก้ไข แบบฝึกการอ่านจับใจความและศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดน่วมกานนท์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร จำนวน 15 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 18 ชั่วโมง แบบแผนการทดลอง คือ One group pre test post test design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบฝึกการอ่านจับใจความ 5) แบบทดสอบการอ่านจับใจความ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องการให้แบบฝึกมีรูปแบบที่หลากหลาย มีเนื้อหาที่น่าสนใจเข้าใจง่ายใช้ข้อมูลท้องถิ่นที่เป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน มีรูปภาพประกอบเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา มีการฝึกจากง่ายไปหายากและ เน้นการฝึกเป็นรายบุคคล 2) แบบฝึกการอ่านจับใจความ ประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการใช้ แบบฝึก คำชี้แจง แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบฝึกมี 3 ชุด ได้แก่ 1) เล่าเรื่องเมืองสาครบุรี

จับใจความเกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและท้องถิ่น 2) มุ่งมีสินทรัพย์อุดมจับใจความเกี่ยวกับทรัพยากรและการประกอบอาชีพในชุมชน 3) ชื่นชมประเพณีคิงาม จับใจความเกี่ยวกับประเพณีที่สำคัญของชุมชน ซึ่งแบบฝึกมีประสิทธิภาพ 81.68/80.85 3) ระหว่างทดลองใช้แบบฝึก นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการเรียน สามารถทำแบบฝึก ได้ถูกต้องเสร็จตามกำหนดเวลา ให้ความสนใจกับเรื่องที้อ่านและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากเรื่องที้อ่านได้ 4) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึก การอ่านจับใจความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนและนักเรียนพึงพอใจกับการเรียนด้วยแบบฝึก โดยมีความเห็นว่าแบบฝึกมีเนื้อหาที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย และแบบฝึกช่วยให้นักเรียนรักและภูมิใจในชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น

วารุณี พรหมคุณ (2550 : 57-58) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยเทคนิคจิกซอว์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.33 / 82.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยเทคนิคจิกซอว์มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .6987 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับมากที่สุด

พรรณิภา พลขวาง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ โดยใช้ผังมโนทัศน์ประกอบการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปได้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่าน จับใจความ โดยใช้ผังมโนทัศน์ประกอบการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการอ่านจับใจความ นักเรียนมีความรับผิดชอบ และกล้าแสดงออก ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงขอสนับสนุนครูผู้สอนได้นำเทคนิควิธีการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเนื้อหาอื่นและระดับชั้นอื่นต่อไป

วิชรา เวชบรรพต (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอว์

(Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.91/85.05 และมีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.5982 แสดงว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 59.82

อนงค์ สิงห์หุ่ย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้แผนที่ความคิดเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า มีนักเรียนจำนวน 40 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะการอ่านจับใจความผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 75 คิดเป็นร้อยละ 86.96 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เชน (Chen. 2004 : 57 A) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการวิจัยผลของยุทธศาสตร์การเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในภาษาอังกฤษ ในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศในวิทยาลัยแห่งหนึ่งในไต้หวัน ความมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์การเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่ม หนึ่งในวิทยาลัยในไต้หวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 110 คน เข้าร่วมการศึกษาวิจัยเชิงกึ่งทดลอง เป็นเวลา 3 เดือน โดยใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือ 2 แบบ คือ แบบ Jigsaw และแบบ STAD ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองทำคะแนนได้ดีกว่ากลุ่มควบคุมในเกณฑ์การอ่าน TOEIC ($P \leq .01$) และในคะแนนรวม ($P \leq .05$) ผู้ชายในกลุ่มทดลองทำคะแนน ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม ($P \leq .05$) สังคมไต้หวันส่งเสริมการแข่งขันในกลุ่มผู้ชายมากกว่ากลุ่มผู้หญิงในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ชายทำคะแนนได้ดีกว่าในโครงสร้างแบบให้ความร่วมมือ

บรูคส์ (Brook. 1993 : 285A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนอ่านและเขียนของครู โดยมีความเชื่อว่าครูต้องมีความเชื่อมั่นและมีความสามารถเป็นนักอ่านและเขียน จึงจะสามารถเป็นครูสอนการอ่านและเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยศึกษาครูระดับชั้นเกรด 4 ผลการศึกษาพบว่าครูเหล่านี้ มีความเชื่อมั่นในความสามารถในการอ่านและเขียน การได้ฝึกปฏิบัติการอ่านและเขียนมีบทบาทสำคัญต่อการสอนมาก

เดอ ยอง (De jong. 2005 : 205 – 234) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเขียนไวยากรณ์จากการฟัง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชาวดัตช์ จำนวน 50 คน ที่เรียนภาษาสเปนเป็นภาษาที่สอง กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกจะได้รับการฝึกทักษะการรับข่าวสาร กลุ่มที่สองจะได้รับการฝึกรับข่าวสารและการผลิตภาษา กลุ่มที่สามเป็นกลุ่มที่ควบคุม ผลวิจัยพบว่า โปรแกรมการฝึก

ทักษะการรับข่าวสารและผลิตภาษาประสบความสำเร็จในการสร้างความรู้ ที่จะนำไปใช้ในการทำความเข้าใจ

โอกาวา (Okawa. 2007 : 120) ได้ศึกษาวิธีหล่อหลอมภาษาและวัฒนธรรมแม่ กลุ่มผู้เรียนภาษาที่ไม่ใช่ชาวยุโรป ระบบการศึกษาในปัจจุบันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา เอกลักษณ์และความรู้ในชนกลุ่มน้อยและนักเรียนที่ด้อยโอกาส กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่ไม่ใช่ชาวยุโรป สามารถสร้างความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้ ทฤษฎียึดหยุ่น (Reflexive approach) ตลอดระยะเวลาทำการวิจัย รวมทั้งการออกแบบการวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าระเบียบวิธีการที่ ยึดหยุ่นเปิดทางไปสู่ปฏิกริยาของผู้เข้าร่วมการวิจัยในเรื่องของประสบการณ์ท้องถิ่นและการ ตีความภาษาอังกฤษ รวมทั้งยุทธศาสตร์การปรับปรุงและพัฒนาการอ่าน

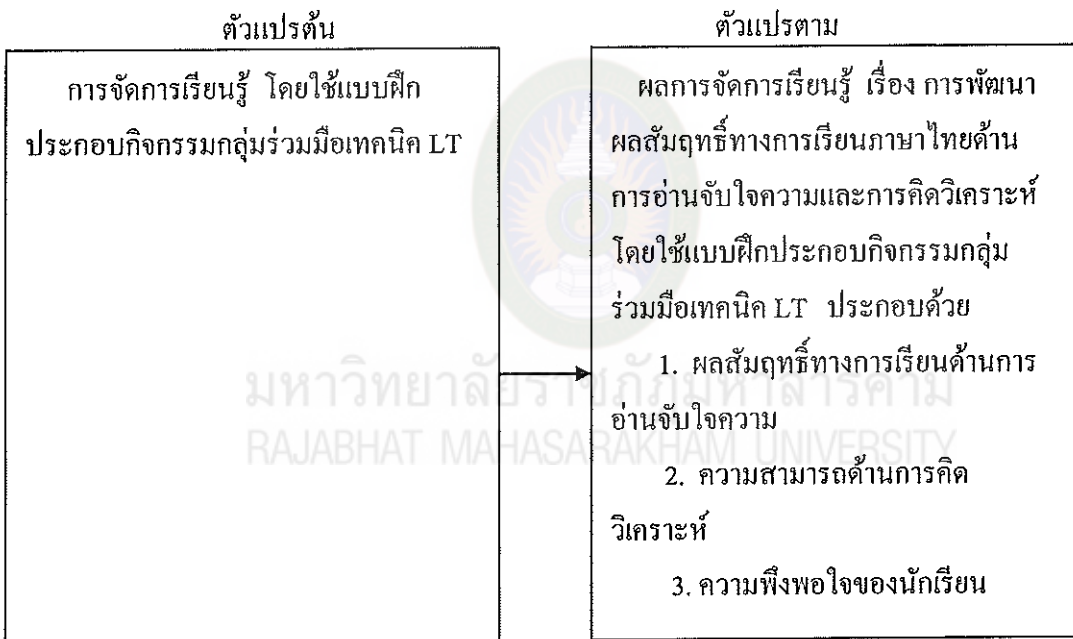
แอดคินสัน (Adkinson. 2008 : 284) ได้ศึกษา การเรียนแบบให้ความร่วมมือ (Cooperative learning) มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และ ทักษะคิดของเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย ที่มี ต่อทักษะการเปลี่ยนแปลง ด้านคณิตศาสตร์ในห้องเรียนเพศเดียวและห้องเรียนรวมเพศหรือไม่ ความมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิธีการสอน โดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ STAD กับการเรียนรู้ เป็นรายบุคคลตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับเกรด 4 และ เกรด 5 ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การใช้วิธีสอนโดยใช้กลุ่มร่วมมือแบบ STAD จะมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้สูงกว่าการใช้วิธีการสอนเป็นรายบุคคลตามปกติ และมีทัศนคติ ตลอดจน ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครูผู้สอนและกิจกรรม การเรียนรู้ในวิชาที่ได้เรียนรู้

ไฮนส์ (Hines. 2008 : 117) ได้ศึกษาการตรวจสอบการใช้การเรียนแบบให้ร่วมมือ ของครูกับนักเรียนอเมริกันเชื้อสายแอฟริกาที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อ พิจารณาหายุทธศาสตร์การเรียนแบบให้ความร่วมมือ กลุ่มตัวอย่าง คือ เขตการศึกษาแห่งหนึ่ง ในรัฐเทนเนสซีที่โรงเรียนมัธยมต้นกับครูวิชาสังคมศึกษาเกรด 7 จำนวน 5 คน โดยใช้ แบบสอบถามตรวจสอบการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนแบบให้ความร่วมมือ 8 ยุทธศาสตร์ การใช้ ยุทธศาสตร์การเรียนแบบให้ความร่วมมือโดยรวมของครูและยุทธศาสตร์เหล่านี้ครอบคลุม การ นำเสนอ คือ ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนแบบให้ความร่วมมือที่ครูใช้ คือ STAD และการเรียน ร่วมกัน (Learning to gether) ผลการวิจัยพบว่า การที่จะได้รับประสิทธิภาพสูงสุดของ ยุทธศาสตร์ (การเรียนแบบให้ความร่วมมือครูต้องรู้ว่าบทบาทของเขา คือ อะไร และรู้ขั้นตอน การใช้ยุทธศาสตร์การเรียนแบบให้ความร่วมมือ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่าแบบฝึกและเทคนิคการสอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีผลต่อการพัฒนาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านอย่างกว้างขวาง รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งนอกจากจะเกิดความรู้แล้วยังก่อให้เกิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการคิด วิเคราะห์ สามารถสรุปข้อความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย